
Selekcijsko tekmovanje s področja zgodovine za učenke in učence 8. in 9. razreda osnovne šole

NAVODILA ZA VREDNOTENJE – ŠOLSKA STOPNJA TEKMOVANJA, 4. 12. 2025

Splošna navodila za vrednotenje

- Če je pravilnemu odgovoru dodano nekaj, kar ni pravilno (tudi zapis v oklepaju), se odgovor vrednoti kot nepravilen.
- Ne priznajo se zapisi, ki imajo zaradi pravopisnih napak spremenjen pomen.
- Pri nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom se točke ne prizna, če je izbran več kot en odgovor.
- Kot sprejemljivi odgovori se priznajo tudi odgovori, ki jih je Državna tekmovalna komisija zapisala v poševnem tisku ali v oklepaju.
- Upoštevajo se tudi drugi strokovno utemeljeni odgovori.

1. naloga (5 točk)

- a) Bogati meščani so bili pogosteje premožnejši kot revni plemiči, a še vedno nižjega stanu, posledično so imeli nižji ugled v družbi. (1 točka)
- b) Meščani niso smeli nositi razkošnih tkanin (oblek iz svile, pisanih kožuhov, kune) in zlatega okrasja, tudi srebra, biserov. (1 točka)

Za omembo razkošnih tkanin IN zlatega okrasja 1 točka.

- c1) Znamenje upanja in vere. (1 točka)
- c2) Znamenje zvestobe. (1 točka)
- č) Predpis je dovoljeval le sukno, izdelano v habsburških deželah. (1 točka)

2. naloga (5 točk)

- a) Telesne spretnosti, igre z žogo, streljanje z lokom, jahanje, ravnanje z orožjem raznih vrst. (1 točka)

Za zapis TREH dejavnosti skupaj 1 točka.

- b) Domači učitelj ali župnik. (1 točka)

Za zapis obeh 1 točka.

- c) Oproda. (1 točka)

č) B (1 točka)

d) Pri domačem učitelju so prisostvovala pouku bratov v osnovah branja, pisanja, računstva. Nekatere so se šle šolat v samostan ali na tuji dvor. *Privajala so se družbenim spretnostim kot so npr. ples, petje, igranje na inštrument, uglajeno vedenje, lovske veščine.* (1 točka)

Za 1 točko mora tekmovalec omeniti šolanje pri bratu IN šolanje v samostanu/na dvoru.

3. naloga (5 točk)

a) Kranjska, Koroška, Štajerska, Goriška (tudi Trst in del Istre). (1 točka)

b) Karel II. Habsburški/nadvojvoda Karel II. (1 točka)

c) Obkroženo mesto je Gradec. (1 točka)

č) Stalna nevarnost turških (osmanskih) vpadov in skupna obramba./Obramba pred turškimi (osmanskimi) vpadi./Širjenje Osmanske države. (1 točka)

d) Leta 1619 je cesar/cesar Svetega rimskega cesarstva postal Ferdinand II., ki je bil tudi nadvojvoda Notranje Avstrije, zato jo je združil z ostalimi habsburškimi dednimi deželami. (1 točka)

4. naloga (4 točke)

a1) Uskoki so se umaknili oz. pobegnili pred osmanskimi Turki s še neosvojenih oz. že osvojenih ozemelj na Hrvaškem in v BiH. (1 točka)

a2) Opravljali so vojaško službo krajišnika v Vojni krajini./Branili so mejo pred vpadi osmanskih Turkov. (1 točka)

b) Štajerci so v Uskokih videli turške pristaše (niso jim zaupali)./Kranjska je bila zaradi bližine meje bolj izpostavljena turškim (osmanskim) vpadom kot Štajerska./Kranjska je bila zaradi turških (osmanskih) vpadov precej bolj izpraznjena (prvotne prebivalce so pobili, odpeljali v sužnost). (1 točka)

c) Uskoki niso bili v običajnem fevdalnem odnosu, vezani na posest, ampak je šlo za pogodbeno razmerje. V zameno za opravljanje vojaške službe (krajišnikov) so imeli privilegiran položaj./Imeli so versko svobodo, določene oblike samoupravnega življenja, urbarialne olajšave. (1 točka)

Za omembo posebnega položaja z razlago posebnosti v fevdalnem sistemu 1 točka.

5. naloga (4 točke)

a) Osmanske enote so v slovenske dežele vpadale z namenom ropanja, uničevanja/plenjenja/opustošenja in izčrpavanja dežel, da bi jih Osmani lažje zasedli. (1 točka)

Omemba ropanja/plenjenja IN lažje zasedbe 1 točka.

b) Goriški. (1 točka)

c) Bila je slabo organizirana/Obrambe praktično ni bilo. (1 točka)

č) A (1 točka)

6. naloga (4 točke)

a) V času Sulejmana Veličastnega. (1 točka)

b) Sredi (septembra) 1532 ob vračanju Sulejmana po neuspešnem pohodu na Dunaj. (1 točka)

Za omembo letnice IN pohoda na Dunaj 1 točka.

c) Oborožena (hitra/lahka) konjenica osmanske vojske, ki je ob vpadih izvajala manjše ali večje plenilske pohode (tudi izvidniške naloge). (1 točka)

Za omembo konjenica IN razlago 1 točka.

č) Sisek. (1 točka)

7. naloga (5 točk)

a1) Tabore so gradili za obrambo kmetov (1 točka)

a2) in zaščito/zavetje njihovega premoženja. (1 točka)

b) Imeli so zelo dobro signalno službo s prižiganjem kresov/grmad na izpostavljenih višinskih točkah, hkrati so zvonili v cerkvah. (1 točka)

Za razlago »ognjenega telefona« 1 točka.

c) Ker so kmetje v njih pogosto trgovali. (1 točka)

č) Na meji z Osmanskim cesarstvom je začela nastajati Vojna krajina, utrjen obrambni sistem. (1 točka)

8. naloga (5 točk)

a) O koroškem kmečkem upori 1478. (1 točka)

b) Kmetje so zbrani okoli dveh drogov in meča, pod katerim je vsak kmet prisegel svojo zvestobo uporu. (1 točka)

Za omembo meča IN prisege 1 točka.

c1) Nezavarovanost kmetov pred turškimi (osmanskimi) vpadi. (1 točka)

c2) Sprememba denarnih dajatev. Zahteva ortenburškega oskrbnika po plačevanju novega davka/pristojbine, s katerimi se kmetje niso strinjali. (1 točka)

č) Ker so na Koroško pridrli osmanski Turki, (ki so kar tri tedne plenili, kjer se je organiziral upor). (1 točka)

9. naloga (4 točke)

- a) V dunajski/avstrijski narodni knjižnici. (1 točka)
- b) Ker so se na tem sestanku (leta 1555) odločili, da bodo pripravili prevod posebej za slovenski in posebej za hrvaški jezik/posebej za Slovence in posebej za Hrvate. (1 točka)
- c) Abecednik je namenjen sleherniku/vsakemu, ki se želi naučiti branja/je učni pripomoček za branje, Katekizem pa vsebuje verski nauk/resnico, torej je namenjen izobraženemu bralcu. (1 točka)

Za razlago obeh skupin bralcev 1 točka.

- č) V novodobni izdaji je prepis izvirnika in prevod v sodobno slovenščino za prikaz razlik med Trubarjevim in današnjim slovenskim jezikom. (1 točka)

Za omembo dveh besedil IN namena 1 točka.

10. naloga (5 točke)

- a) Ogrska. (1 točka)
- b) Na Ogrskem so o veroizpovedi odločali zemljiški gospodje in ne vladar kot v habsburških deželah, (kjer je Ferdinand II. izvajal rekatolizacijo dežel). (1 točka)
- c1) Prevod Nove zaveze. (1 točka)
- c2) Štefana Küzmiča. (1 točka)
- č) Zaradi pogostih turških (osmanskih) vpadov in stalnega turškega pritiska. (1 točka)

11. naloga (4 točke)

- a) Krošnjarjenje/krošnjarstvo. (1 točka)
- b) Podložniki so v okviru tlake tovorili blago na velike razdalje, zanje trgovali in za njih kupovali blago. (1 točka)
- c) Sol. (1 točka)
- č) S puškarstvom. (1 točka)